

Hodnocení populární kultury

Populární kultura / Popkultura (*angl.* pop culture / popular culture; *nem.* e Popkultur / e populäre Kultur; *fr.* la pop culture / la culture populaire) 1. Kultura, která užívá ustálené kulturní vzorce z vyšší i nižší kultury, kterým publikum rozumí. Nemusí v sobě nutně nést estetický zážitek, cílem je zábava. Může zahrnovat prvky sebereflexe, důležitá sdělení a kulturní odkazy. Primárně jsou její díla však kulturními produkty, které jsou určeny ke spotřebě. 2. Formy zábavy, které sledují, čtou nebo se jich aktivně zúčastňují velké masy lidí. 3. Masově sdělovaná poselství, která jsou navržena k zabavení a rozptýlení mediálního publika. 4. Součásti života, které nejsou výhradně intelektuální, ale výlučně tvořivé, přičemž převážnou většinu z nich rozšiřují masmédiá. 5. Cokoliv vyrobené nebo rozšiřované, přímo nebo nepřímo masovými médii, prostředky masové produkce nebo transportu s cílem zasáhnout většinu obyvatelstva. 6. Kultura „obyčejných lidí“ (ordinary people), pracující třídy (working class), většiny obyvatel (non-elite majority). 7. Kultura každodennosti (alltagskultur).

Populární kultura nebo také zkráceně popkultura je dodnes velice diskutovaným pojmem, názory na ni a samotná vysvětlení termínu se diametrálně liší.

Podle amerického teoretika, zabývajícího se populární kulturou Johna Fiskeho je pro definici pojmu populární kultura zprvu nutno objasnit si slova, ze kterých se tento termín skládá a odkazuje přitom na velšského kritika a spisovatele Raymonda Williamse, který se snažil o jejich vysvětlení.

Začněme tedy pojmem „kultura“, který Williams označuje jako jedno ze dvou nebo tří nejkomplicovanějších slov a předkládá tři možné definice. První z nich je, že pojem kultura může být užit ve vztahu k obecnému procesu intelektuálního, spirituálního a estetického rozvoje. Druhá z definic říká, že slovo kultura se může také vztahovat k určitému způsobu života lidu, doby nebo nějaké určité skupiny lidí. A jako poslední vysvětlení dodává, že kultura může být také užívána ve spojitosti s určitou tvorbou a praktikami duchovní a hlavně umělecké aktivity.

Dále Williams uvádí 4 možné definice pojmu „populární“. Za prvé je to něco co je velmi oblíbené velkým počtem lidí, za druhé tak označuje nižší druhy díla, za třetí jsou to díla, která jsou tvořena záměrně tak, aby se lidem líbila, a nakonec tento termín vysvětluje jednoduše kulturou lidí pro lidi.

Podle Viery Gažové slovo samo o sobě vychází hned z několika kořenů. Ve staré angličtině to bylo slovo „populer“, tedy všeobecně známý, ve staré francouzštině zase „populeir“ neboli pocházející z lidu. Pojem pochází z 15. století v Anglii, kdy jeho význam byl převážně hanlivý a byl synonymem pro to, co je nízké, vulgární, patřící běžným lidem, což se částečně zachovalo až do dnešních dnů.

Hodnocení populární kultury se různí, podle některých je srovnatelná nebo dokonce identická s pojmem masová kultura, zastánci této teorie se snaží dokázat, že popkultura je beznadějně komerční, že je masově vytvářena pro masovou spotřebu a označují ji za stereotypní a manipulativní a to hlavně z politického hlediska. Stuart Hall se ve své publikaci Popular Arts pokusil o odlišení těchto dvou pojmů. Popkultura podle něj vychází z lidové kultury, kdežto masová nikoliv. Masovou kulturu nazývá zkorumpovanou populární kulturou.

Jednou z největších kritiček popartu a obecně popkultury byla Hannah Arendtová, podle které popkultura devastuje klasickou kulturu, tu vyšší. Ale kdo určuje, která kultura je vyšší a která je nižší, která je vznešená a která obyčejná. Kultura je produktem činnosti lidí a je logické že se postupem času formy jejího vyjádření mění. Pokrok zkrátka

zasahuje do všech oblastí našeho života. Už v minulosti se umělci snažili zachytit současnost, ať už určitý moment v životě člověka nebo poměry ve společnosti. A popkultura se snaží vlastně o to samé, s využitím prostředků, které jsou jí dnešní moderní dobou k dispozici. Kritizuje model současného života nebo ho oslavuje, tak jak to bylo a vždy bude. Popkultura bývá označována za nízkou kvůli svým nízkým obsahům, ale jsou tyto obsahy stále nízké, pokud nesou nějaké poselství, třeba jsou ironickým protestem proti dnešnímu konsumu?

Je směšné, že si někdo myslí, že je oprávněn posuzovat, či rozdělovat co je v umění lepší nebo horší, když dnešní společnost ani nedokáže uspokojivě zodpovědět otázku co je vlastně samo umění. Pokud nedokážeme definovat tento elementární pojem, nemá smysl snažit se o definici nebo jakékoli určení a zařazení pojmů s tím souvisejících.

Zdroje:

LUKÁŠOVÁ, Jana. Střet hodnotného umění a televizní popkultury. Brno: 2010.

PLENCNER, Alexander. Masová kultura a pop-kultura ako systémy kultúry. In GAŽOVÁ, Viera; SLUŠNÁ, Zuzana. *Kultúra a rôznorodosť kultúrneho*. Bratislava : PEEM, 2005.

FISKE, John. Understanding popular culture. Routledge: 1989